

Geografia del Litoral**2014/2015**

Codi: 102831

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Francesc Romagosa Casals

Correu electrònic: Francesc.Romagosa@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits per cursar aquesta assignatura.

Objectius

L'objectiu del curs és donar els coneixements de base per què l'alumne compregui la complexitat territorial, ambiental i social del sistema litoral i aprengui a analitzar la problemàtica de l'espai litoral de forma integrada i des d'un punt de vista geogràfic.

L'assignatura es divideix en tres parts o blocs: en una primera part s'analitza l'espai litoral -en un sentit geogràfic ampli- des del punt de vista físic (formació, dinàmica i morfologia). La segona part analitza els principals ecosistemes característics del litoral mediterrani. La tercera part tracta de les relacions entre la societat i l'espai litoral (usos, impactes, gestió i planificació). S'inclou una sortida de camp en un tram del litoral català.

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
- Aplicar amb rapidesa els coneixements i habilitats en els diferents camps involucrats en la problemàtica ambiental, i aportar-hi propostes innovadores.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les ciències socials més rellevants en medi ambient.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
2. Conèixer i aplicar les metodologies més rellevants en la planificació del territori.
3. Conèixer les principals dinàmiques territorials i del paisatge a Catalunya i Espanya.
4. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.

5. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
6. Emprendre les relacions espacials a diferents escales territorials a través de les relacions entre natura i societat, en l'àmbit de la planificació territorial.
7. Identificar els processos geogràfics en l'entorn mediambiental i valorar-los adequadament i originalment.
8. Reconèixer i explicar les relacions espacials, a diferents escales territorials, de la diversitat física, econòmica, social i cultural dels territoris.
9. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
10. Treballar amb autonomia.
11. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Continguts

1r bloc: Introducció al litoral

1. El sistema litoral
2. La formació i l'evolució del litoral
3. La dinàmica litoral
4. La morfologia del litoral

2n bloc: Ecosistemes i formacions litorals

1. Els ecosistemes submergits
2. Els penya-segats
3. Les platges i els sistemes dunars
4. Els deltes i els estuaris
5. Les zones humides

3r bloc: Litoral i societat

1. Activitats humanes i impactes al litoral
2. El turisme litoral
3. La pesca
4. La legislació i l'administració al litoral
5. Litoral i sostenibilitat: la qualitat ambiental al litoral
6. La gestió integrada del litoral

Metodologia

Els continguts de l'assignatura es desenvoluparan mitjançant les següents activitats:

- Seguiment dels temes tractats en el curs (lectura i estudi dels materials que conformen els apunts de l'assignatura).

- Lectura de llibres i articles com a matèria complementària als apunts (alguns d'ells disponibles al Campus Virtual).
- Sortida de camp de caràcter obligatori, que complementarà els coneixements teòrics dels apunts i serà la base d'un treball pràctic.
- Elaboració de pràctiques i treballs, amb la tutorització dels professors.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Pràctiques d'aula	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Sortida de camp	10	0,4	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9
Teoria	25	1	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories	5	0,2	1, 4, 5, 9, 10, 11
Tipus: Autònomes			
Estudi	50	2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Treball autònom	45	1,8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura consistirà en la realització de dos **exàmens** parcials, que avaluaran els continguts teòrics de l'assignatura i comptaran el 60% de la nota final, i d'un **treball** pràctic realitzat en grup, a partir de la sortida de camp que es realitzarà en un tram del litoral català i comptarà el 40% de la nota final.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens parcials	60 %	0	0	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9
Treball de curs	40 %	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

- ANTON, S. (2004). "Demanda turística i protecció del litoral: un horitzó possible". *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona*, 41: 69-84.
- ARTIGUES, A.A. (2001). "Turismo de espacios litorales e insulares". A: BARRADO, D.A.; CALABUIG, J. (eds.) *Geografía mundial del turismo*. Madrid: Síntesis: 90-122.
- BARRAGÁN, J.M. (2003). *Medio ambiente y desarrollo en áreas litorales: introducción a la planificación y gestión integradas*. Cádiz: Universidad de Cádiz.

- BARRAGÁN, J.M. (2004). *Las áreas litorales de España. Del análisis geográfico a la gestión integrada*. Barcelona: Ariel.
- BARRAGÁN, J.M.; BORJA, F. (2011). "Litorales". A: *Evaluación de los ecosistemas del milenio de España. Conservación de los servicios de los ecosistemas y la biodiversidad para el bienestar humano*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino - Fundación Biodiversidad: 673-739.
- BIROT, P. (1962). *Tratado de Geografía Física general*. Barcelona: Vicens-Vives.
- BRETON, F. (1996). "El litoral: bases per al planejament i la gestió integrada d'un espai dinàmic i vulnerable". *El sistema litoral. Un equilibri sostenible?* Quaderns d'Ecologia Aplicada, 13: 45-100. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- BRETON, F.; TRUJILLO, A.J. (2009). "Paisajes litorales". A: BUSQUETS, J.; CORTINA, A. (coords.) *Gestión del paisaje. Manual de protección, gestión y ordenación del paisaje*. Barcelona: Ariel: 111-134.
- BUSQUETS, J. i altres (2003). *Les formes urbanes del litoral català*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- CARTER, R.W.G. (1989). *Coastal environments. An introduction to the Physical, Ecological and Cultural Systems of Coastlines*. London: Academic Press.
- CONSELL ASSESSOR PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE (2005). "Litoral". *Informe sobre l'evolució de l'estat del medi ambient a Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- CONSORCI EL FAR (coord.) (2006). *Pla Estratègic Litoral de la Regió Metropolitana de Barcelona*. Barcelona: Associació Pla estratègic litoral.
- DAY, T. (1999). *Oceans*. Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers.
- DD.AA. (2004). *Planificació i gestió integral del litoral. Eines, estratègies i bones pràctiques*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- DEMESTRE, M. (1986). "Les diferents comunitats naturals de la Mediterrània". *Quaderns d'Ecologia Aplicada*, 9: 9-41.
- DERRUAU, M. (1978). *Geomorfología*. Barcelona: Ariel.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2005). *Manual de gestió integral del litoral*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2005). *Marc legal del litoral de la província de Barcelona*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2010). *El sistema litoral. Un equilibri feble amenaçat pel canvi climàtic*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- DIRECCIÓ GENERAL DE PESCA I AFERS MARÍTIMS (2001). *Les fanerògames marines de la costa catalana*. Barcelona: Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca.
- FLOS, J. (ed.) (1985). *L'Oceanografia. Introducció a l'ecologia marina mediterrània*. Quaderns d'ecologia aplicada, 8. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- FOLCH, R. (dir.) (1984-1992). *Història natural dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Vols. 1, 2, 7 i 14.
- EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY (2006). *The changing faces of Europe's coastal areas*. Copenhagen.
- FUNDACIÓ TERRA (2001). "El litoral". *Perspectiva ambiental*, 23.

- GARCÍA, A. (dir.) (1988). *Análisis del litoral español. Diseño de políticas territoriales*. Madrid: Ministerio de Obras Públicas y Urbanismo.
- GREENPEACE ESPAÑA (diversos anys). *Destrucción a toda costa*. Madrid: Greenpeace España.
- HASLETT, S.K. (2000). *Coastal systems*. London: Roudledge.
- MARGALEF, R. (1994). *Litorals i oceans*. Enciclopèdia Biosfera, vol. 10. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- MILLENNIUM ECOSYSTEM ASSESMENT (2005). *Ecosystems and human well-being: Wetlands and water synthesis*. Washington: World Resources Institute.
- MINISTERIO DE MEDIO AMBIENTE (2005). *Hacia una gestión sostenible del litoral español*. Madrid.
- MIRALLES, E. (1999). *Costes baixes sorrenques, territori i societat: cap a una gestió integrada i sostenible dels sistemes de platja*. Memòria de recerca inèdita. Bellaterra: Departament de Geografia - UAB.
- MORENO, A. (1990). *Régimen jurídico del litoral*. Madrid: Tecnos.
- MORENO, I. (2007). *Manejo integral costero. Por una costa más ecológica, productiva y sostenible*. Palma de Mallorca: Universitat de les Illes Balears.
- MULERO, A. (1999). *Introducción al medio ambiente en España*. Barcelona: Ariel.
- MUSEU COMARCAL DEL MARESME (1992). *El Maresme, en viu*. Mataró.
- NONN, H. (1987). *Geografía de los litorales*. Madrid: Akal.
- PARPAL, N. (1996). "Un passeig pel litoral". *El sistema litoral. Un equilibri sostenible?* Quaderns d'Ecologia Aplicada, 13: 245-289. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- PASKOFF, R. (1994). *Les littoraux. Impact des aménagements sur leur évolution*. Paris: Masson.
- PINTÓ, J. (2005). "El paisatge litoral". *Espais*, 50: 66-77.
- RIBA, O. (1993). "Dinàmica de les costes i actuació antròpica". *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 36: 229-247.
- ROMAGOSA, F. (2000). *Zones humides, societat i medi ambient. Les zones humides de Catalunya*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB.
- ROS, J. (2001). *Vora el mar broix. Problemàtica ambiental del litoral mediterrani*. Barcelona: Empúries.
- ROS, J.; SERRA, J. (1996). "Ecosistemes i dinàmica litoral". *El sistema litoral. Un equilibri sostenible?* Quaderns d'Ecologia Aplicada, 13: 5-43.
- ROSSELLÓ, V.M. i altres (1998). *Manual de geografia física*. València: Universitat de València.
- SALVÀ TOMÀS, P. (1992). "La Mar Catalana". A: CARRERAS, C. (dir.). *Geografia General dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Vol. 1: El clima i el relleu: 111-160.
- SANJAUME, E. (1992). "Les costes". A: CARRERAS, C. (dir.). *Geografia General dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana. Vol. 1: El clima i el relleu: 161-211.
- SANJAUME, E.; MATEU, J.F. (eds.) (2005). *Geomorfologia litoral i Quaternari*. València: Publicacions de la Universitat de València.
- SERRA, J.; ROCA, E. (2004). "El litoral: naturalesa domada?". *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona*, 41: 25-38.
- STRAHLER, A.N.; STRAHLER, A.H. (1989). *Geografía física*. Barcelona: Omega.

- SUÁREZ DE VIVERO, J.L. (2001). *Los océanos. Medio ambiente, recursos y políticas marinas*. Barcelona: Ed. del Serbal.
- SUÁREZ DE VIVERO, J.L. (2007). *Atlas de la Europa marítima*. Barcelona: Ediciones del Serbal.
- TARBUCK, E.J.; LUTGENS, F.K. (1999). *Ciencias de la Tierra. Una introducción a la geología física*. Madrid: Prentice Hall.
- UNEP; EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY (2000). *Estat i pressions del medi marí i costaner mediterrani*. Barcelona: Departament de Medi Ambient - Generalitat de Catalunya.
- UNEP - MAP (2005). *A sustainable future for the Mediterranean. The Blue Plan's Environment and Development Outlook*. Londres: Earthscan.
- VALLEGA, A. (1999). *Fundamentals of Integrated Coastal Management*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- WWF/ADENA (2002). *El litoral mediterráneo: importancia, diagnóstico y conservación*. Madrid: WWF/Adena.